

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe o lună . 2 "

Nrul de Duminecă

Pe un an . 4 Cor.
pentru România și :
America . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Miksa utca 2-3.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se în-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Prefaceri.

Politica internă a monarhiei a ajuns la o răspântie. Criza ungurească a ajuns să fie nu criza guvernului unguresc numai, ci și criza monarhiei întregi și a politicii ei interne. Până bine de curând, mersul politicii ei interne a fost un progres neconținut, dela popas la popas un drum de biruință neoprită a aspirațiilor ungurești. La început nici o împotrivire dela vre-un partid puternic nu se ridica în cilea lor. Rezistența dinastiei și mai ales a actualului ei reprezentant părea mai mult o cedare șovăitoare care incuraja năvala lăcomiei ungurești.

Azi rezistența s'a treit și se organizează atât în Austria cât și în Ungaria. La noi cuvântarea dlui Iuliu Manu împotriva maghiarizării armatei este începutul acestei împotriviri. În Austria partidele cele mai însemnate s'au rostit împotriva ei și partidul cel mai mare, cel mai influent, partidul creștin-social, care este al viitorului, luptă cu toate puterile sale împotriva oricărei noi concesiuni ungurești.

Azi e cert că înrîuriri acestui partid se datorește în partea cea mai mare faptul că ungurii nu au primit până acum alte concesiuni. Luptând nu împotriva maghiarilor numai, ci chiar împotriva slăbiciunii Burgului, ei au ajuns un factor și coroana este nevoită a ține cont azi și de ei ca de un factor, pe când mai de mult concesiunile ungurești se hotărâu numa între coroană și unguri fără ascultarea alor partide.

Departe de a-și realiza visul: Ungaria independentă, prin politica lor de concesiuni, ungurii au avut darul de a trezi împotrivirea tuturor popoarelor din monarhie.

Popoarele din Austria, nepăsătoare până ieri, azi își pun întrebarea care trebuie să fie programul lor față cu aspirațiile ungurești. Incet și pe nesimțite două mari taberi se desfac și se lămuresc tot mai mult având două steaguri, două idealuri potrivnice.

Asupra unui lucru amândouă taberele par a se uni: actuala organizație politică a monarhiei nu mai poate dăinui. Pentru a trăi, monarhia trebuie să-și schimbe alcătuirea ei lăuntrică.

Dualismul de azi și-a trăit traiul. Deși el stă de mai mult de 40 de ani, el nu reprezintă decât o fază de tranziție spre o nouă alcătuire pe care a pregătit-o. Epoca asta nouă a chemat la viață atâtea noi forțe, atâtea îndrumări și idei nouă, încât vechea structură grosolană și dintr'o bucată o monarhiei nu le mai încapă, nu le mai poate da formă și expresie. E o nouă mișcare, un nou duh și o nouă epocă ce se prevestește și cere o formă nouă.

Deoparte politica de expansiune națională ungurească amenință a sparge unitatea monarhiei. Ideia națională sud-slavă a creiat trebuința unei noi alcătuirii, statul sud-slav în sânul monarhiei. Aspirațiile de viață națională ale maghiarilor din Ungaria cer încetarea asuprii ungurești și participarea lor la puterea publică a statului. De altă parte, interesul monarhiei este de a-și men-

ține situația de mare putere cu armată puternică și unitară spre a se apăra pe sine și popoarele dintr'nsa de năvala colosului dela nord. Iată atâtea îndrumări, atâtea trebuințe și interese noi cari cer o prefacere adâncă și mare în lăuntru monarhiei spre a-i da nouă îndreptățire și nouă putere vieții sale.

Să vedem însă care-i idealul ce reprezintă cele două tabere. Ne vom îndrepta după cele două ziare cari reprezintă mai conștient cele două direcții opuse, deoparte »Budapesti Hirlap« de alta »Reichspost« din Viena.

După ziarul imperialismului unguresc centrul de greutate al monarhiei va trebui mutat din Austria în Ungaria la Budapesta. Ungaria a dat dovadă că are o opinie publică unitară și puternică (nu îndrăznește însă să afirme: o *poporație* unitară) și înfățișează un razim mai sigur pentru politica de mare putere a dinastiei decât Viena și Austria cea sfâșiata de lupte naționale. Teza a fost repetată adesea și exprimată și acum de curând în fața unui congres panslavist.

În acelaș timp o serie de articole din »Reichspost« arată trebuința de a se prefaca monarhia în fața noilor ei trebuințe. Reproducem propozițiile cari rezumă concluziile :

Politica coroanei va fi tare atunci când va păși pe calea necesităților. În Ungaria ea conduce la reforma electorală (a adevăratului vot universal N. R.) iar în sud-estul monarhiei la o nouă alcătuire de stat... Ridicarea ei este ceasul de moarte a dualismului șubred prin temelile sale și care dăinuiește și azi numai în formă.

FOIȚA ZIARULUI TRIBUNA.

In jurul seratei :nografice.

Înainte de serată.

Trebuiau dansatori mulți, băieți tineri și chipeși. Viceprezidenta Reuniunii trimetea răvașe peste răvașe în toate părțile. Multe rămăneau fără răspuns. Ce vreți? Un tânăr omân bine crescut nu-i dator să răspundă la ngămintile femeilor. Dar s'a găsit unul, care navea patima asta a lăcerii, un student la litere, ni-se pare :

Magnifică Doamnă!

La invitarea St. D-v. am onoarea a răspunde cu un categoric: nu! Nu mai înșir motivele, cari mă determină la pasul acesta. Amintes unul singur: eu sunt din principiu contra petrecerilor. De altfel în Arad sunt destui tineri, mai frumoși decît mine, cari doresc să se arete... și cred, că nu se va imți lipsa mea!

Cu respect:

N. Tărăboiu
stud. univ.

Ce era să facă »magnifică doamnă?« a tăcut — și nu s'a supărat... în nădăde, că până la anul, când cu o altă serată, simpatcii noștri tineri se vor deprinde și ei cu apucături — mai puțin categorice...

Se țineau probe aproape în fiecare zi. »Invățam« și ne petrecem de miune. Eram numai noi, ai noștri. Câteva mame igăduitoare: publicul, câteva chipuri bălaie, câțiva tineri cu rolurile

împărțite bine. Și ce mai gălăgie, doamne. Câte mișcări stângace, câte muștrări cochete și cât ris primăvăratice pe urma lor. De-a dragul să înveți jocurile românești — fără profesor...

Dar nu știu cum și nu știu de unde, în atmosfera asta de o intimitate senină, a răsărit deodată — un candidat de înșurătoare... El se pricepea la toate, vorbia tare, se zdrobia tot, dicta.

— Hop, stați! Nu-i bine... Cercul e prea larg... Prea târîți picioarele... Domnișoară Silvia, noi jucăm amândoi la mijloc. Pe D-voastră vă rog să priviți cu atențiune... Muzic! Unu, doi, acuma! Uite așa!... Așa se face... Acum probăm odată cu toții... Stați! Nu-i corect... Încă odată!...

Se dusesse pe pustii toată petrecania. Iscusitul candidat se făcuse stăpân atotputernic. Numai el gesticula, numai el știa să joace. Hora așa, Lugojana așa, — ne pisa mereu și la probe și după probe și înainte de probe. — Dela o vreme ne plictisea atâtea știință...

Am avut noroc cu o domnișoară. Știți, un drăcușor de față dela sate, cu obrazul ca un măr și cu jar în ochi. Cum a venit între noi, i-a ghicit slăbiciunile fericitului maiestru.

— D-ta ai mișcări elegante... joci mai bine decît toți... foarte frumos, d-le Popescu...

— A, mulțumesc domnișoară! Da, joc bine, recunosc. Nu vreau să par modest...

Domnișoara vorbea tare, să auzim și noi. Dar d. Popescu nu înțelegea... După câteva minute aceiași convorbire:

— D-ta ai mișcări elegante... etc.

— A, mulțumesc... etc.

Și d. Popescu nu înțelegea nici acum. Domnișoara i-a mai spus odată, și încă odată, și d. Popescu tot nu înțelegea. A cincis-oară însă a pățit-o.

— D-ta joci mai bine, decît toți, d-le Popescu... foarte elegant...

— A, mulțumesc domnișoară! Imi pare bine, că vă place...

— Să nu-ți pară bine de loc, d-le Popescu. D-ta nu vezi, că eu »glumesc«?...

Domnul Popescu s'a roșit nișel, a tușit, a mai gângăvit ceva, și... după serată bagseamă, a părăsit Aradul — fără să se logodească măcar...

Un țăran dela marginea orașului ar fi vrut să vadă și el *sărata*. Auzise, că se face lucru mare. Vine și-un prinț din România!

Cum să întocmiască, să între și el? Biletul — cam scump. Cunoscuți cu trecere n'avea, ca să se furișeze gratuit.

Cu vreo două zile înainte a început să dea târcoale pela »Crucea Albă«. Și să sucia și să învărtia în jurul chelnerilor, doară-doară va găsi vr'un modru, să pătrundă în sala cu *sărata*.

Sâmbătă l-am întâlnit la intrarea otelului. Leșiam dela probe.

— Domnișorule, să mă iertați, dași avea o vorbă...

— Poftim!

Și omul s'a pornit să-mi spună pe îndelete, că el bucuros ne-ar face orice slujbă, ne-ar aduce țoale, ne-ar așeza scândurile, ar păzi pela uși, — numai să-i dăm și lui o *țudulă*.

Formațiunea asta nu va schimba granițele Ungariei, dar ea o va subordona imperiului ca și pe celelalte părți ale monarhiei.

Evident, noua formațiune preconizată de »Reichspost« nu este decât o variantă a Marii-Austrii a dlui Aurel C. Popovici, în vreme ce idealul preconizat de »B. H.« e întărirea și desăvârșirea actualei stăpâniri absolutiste a rasei ungurești în Ungaria.

Care din cele două idealuri are nădejdea izbânzii și care va avea și simpatiile noastre? Răspunsul e simplu: acela care garantează mai mult existența națională a tuturor poporului din monarhie deci și pe a noastră. Idealul unguresc privește monarhia drept un câmp de exploatare și expansiune națională ungurească și popoarele ei drept material brut menit să servească asimilării și măririi ungurești, o pradă destinată de-a fi înghițită de molochul imperialist unguresc.

Idealul celalalt, austriac, e idealul libertății pentru toate popoarele. Austria dovedește tot mai mult că știe să respecte și să dezvolte individualitatea națională a fiecărui popor:

Tactica prin care fiecare tabără își urmărește ținta e nu se poate mai caracteristică. Pe când unii, austriaci, caută a-și crea prieteni și aliați, de altă parte ungurii se înconjură cu o zonă de vrășmași. Idealul celor dintâi e idealul libertății și egalității naționale în cadrele monarhiei, idealul celor de-al doilea e idealul asupririi și exploatareii naționale.

Mai poate fi vorba pentru noi de o alegere?

Condițiile în care s'a încheiat convenția austro-română. După cum am anunțat, tratativele pentru încheierea convenției comerciale cu Austro-Ungaria s'au terminat, iar azi se va subscrie, de către împuterniciții celor două state. Prin convențiune România a obținut înlesnirea exportului de vite în Austro-Ungaria, sub formă de carne de măcelărie, atât pentru consumația statului vecin, cât și pentru tranzitarea în alte state prin acel stat. În schimb România, a acordat Austro-Ungariei clauza națiunii celei mai

favorizate, de care acel stat beneficiază în virtutea convențiunii dela 1893. Convențiunea, după cum am spus, va avea durată până la 1917 și condițiunile puse în ea, cu privire la exportul de carne, vor fi îndeplinite în nouă ani.

Numărul de vite al căror echivalent de carne se va exporta, n'a fost fixat. S'a stabilit însă un contingent progresiv calculat astfel ca în ultimii ani ai consumațiunii cantitatea de carne admisă a se importa în Austro-Ungaria să întrecă cu mult cantitatea ce fusese concedată Serbiei. Se știe că Austro-Ungaria convenise ca Serbia să poată exporta anual carnea provenită dela 35.000 vite mari și dela 70.000 rămători.

S'a mai acordat României permisiunea de a exporta în monarhia vecină un anumit număr de oi în fiecare an pe tot timpul convențiunii.

Semnarea convenției de comerț între România și Austro-Ungaria s'a făcut ieri la orele 9, la palatul ministerului afacerilor străine din București.

Convențiunea va fi semnată de d. Ion I. Brătianu, în numele României, de A. S. Sa principele de Schoenburg, în numele Austro-Ungariei, de d. Riedl, în numele Austriei și de d. Sterényi, secretar la ministerul de comerț ungar, în numele Ungariei.

Constituirea partidului naționalist german. Duminica trecută partidul naționalist german din sudul Ungariei și-a constituit comiteul central precum urmează: Președintele partidului: Dr. Ludwig Kremling, vice președinte Johann Röser jun., secretarul executivei Victor Örendi-Hommenau, redactor, s'au mai ales și câțiva președinți de secțiune: Dr. Karl Erling președinte pentru Bănatul de sus (Timișoara până la Seghedin, comitatul Torontal până la Arad), vice-președinte Jakob Berg și Nikolaus Bernad, secretar dr. Otto Erling, președinte pentru Bănatul-de-jos (Vârșet, Biserica-Albă, Panciova și ținutul), Reinhold Heegn, inginer, vice-președinte Eduard Ritter v. Kurz și dr. Simon Bartmann, secretar dr. Eduard Rittinger.

Președinte pentru Bacica: Friedrich Hess, vice-președinte Josef Bolz și Hans Eidenmüller, secretar Franz Dussing. S'a mai hotărât de-a da dezvoltare organizației economice și de-a ajuta mai ales înființarea de cooperative sistem Raiffeisen pentru întărirea economică a poporului.

Conferința a hotărât și înființarea de asociații pentru sprijinul reprezentațiilor teatrale germane ce se vor da prin trupe ambulante în comunele nemțești.

— Bine, zic, iaca să ne cauți vreo două-trei perechi de cizme țărănești, cu împrumut...

Peste câteva ceasuri românul s'a înființat găfăind cu niște desagi cât o minune. Când i-a desfăcut, m-am crucit: douăzecișipatru de perechi de cizme — pentru un bilet... La serată.

La serată.

Porniau să se întindă fiorurile horei. Sunetele săltau ușoare, suspinând prelung, tresărind în undoiri repezi, frîngându-se, ca o patimă stăpânită multă vreme. De după brazi începu să lumineze șirul de fete frumoase și de flăcăi voinici, doi cu doi, de mână.

Prin sala plină, îndesată, trecu ca un freamăt de codru întinerit. Fețele s'au înseninat toate. Până și pe chipul I. P. S. Sale s'a repezit o săgeată de lumină.

Și sus, pe scenă se răsfăța hora, — doi pași mărunți pe loc, doi mai domoli înainte, unul la mijloc, și iar înapoi...

Dintr'un colț, unde nu mă zăria nime, încercam să prind înțelesul acestei serate, toată poezia adâncă și misterioasă, care se cobora acum, strălucitoare de mândrie și de sfială, dela țară, ca să ne fure măcar pe-o noapte. Și prin ploaia de melodii, printre culorile ce se amestecau armonios în legănarea trupurilor fragede, pe lângă ochii aceia limpezi, prin cari vezi, ca printr'un riu de munte, până în fund — toate pietricelele... încet-încet, mi-s'a pierdut gândul, s'a resfirat ca o bucată de nor sfîșiată de soare... Și-am uitat că trebuie să însemn pentru »Tribuna« atâtea și atâtea amănunte, dela numele jucătorilor până la pușorii prinși pe iile albe cu fir de mătăasă galbenă.

Serata d-lui Brediceanu își despătura pânzele

pe rând, Lugojana, Ardeleana, Pe picior. Veneau părechile cu portul simplu, tot mai simplu, dela sate. Să înșirua cântecul tot mai potolit și mai duios. Eu le auziam și le vedeam, ca prin vis, pe toate, căci suflul îmi colinda prin alte ținuturi, multe, cari lipseau de aici. Unde-s mândrețele de cămăși din munți, cu fluturii lor sprinteni? Unde-s mărgelile de pe Someș? Unde-s flăcăii și frumoasele de pe Târnave, cari bătătoresc pământul să-l usuce. Și șesul cu zecile de hore de-o zburdălnicie nebunatăcă?...

Și unde-i artistul cu mâna singură, să strângă și să închiege într'un întreg armonios toată poezia asta surprinzător de variată și de complexă a portului, a jocului și-a cântecului nostru dela țară?

Ce zici, d-le Brediceanu, încercăm la anul să mai facem o serată etnografică? Alta, una nouă. *Incercăm?...*

...M'a trezit clopoțelii călușerilor. Șase voinici și cu vâtavul șapte. Căciulele negre, țuguiate, cu moțul adus nițel, ca la Mihai-Viteazul. Cămășile scurte, încrețite, strânse în cingătoare tricolore, discrete. Nojițele opincilor înfășurate frumos în jurul pulpelor, până la genunchi.

Jocul lor e o deslănțuire de epopee furtunoasă. Când se leagănă potolit, când se scutură, par'că s'ar lepăda de toate grijile lumii, când să zburcămă aprins ca o vâlvătaie lacomă. Iar clopoțelii dela opinci își încrucișează glasul lor mistic cu chiotul vioarelor.

Frumos joacă vâtavul!

Și undeva, în public, omireasă albă-albă să pitește, se ascunde, i teamă... Li surprind ochii, cum răsar de abia după pălăria unei doamne, și sorb de departe, lung, fără să se mai sature...

Correspondență din Paris.

Intr'un salon 'parizian... Scriitorii și coanele. — Xylas ori societatea? O iicitație interesantă: colecțiile de rarități ale lui Victorien Sardou.

Paris, 20 Aprilie.

Prietenul meu Claude Anet, ziarist de talent, căruia confracții îi zic »Oglinda lumii«, m'a introdus aseară într'un salon plin de literați. Del un colț, mi-i arăta unul câte unul și răsucindu-și mustața nervos, îmi vorbea repede, în fraze de ziar, ca și cum mi-ar fi dictat un articol:

— Nu mai trăim în vremea bohemilor. Scriitorii s'au lăsat de beutură, și-au tuns pletele și sărăcia. Acum, ei au rente, umblă în automobil și sunt decorați. Se duc în lume. În Paris nu există salon care să nu ofere oaspeților săi un om de litere. Sunt de toate felurile, după cartiere. Prin mahalale umblă cei cari iau 20 de franci pe nuvelă: vin pe jos sau cu tramwaiul și-și șterg ghetetele pe covoarele de pe sală. Saloanele au scriitori cu renume. Imi închipui că subt imperiu, fiecare salon își avea generalul.

De treizeci de ani de când trăim în pace, prestigiul războinicului a fost șters de acela al literatului. Să ne bucurăm, confracții!

...Unii, se plâng că oamenii de litere prea umblă prin saloane. În cărțile și piesele dramatice din vremea noastră, nu se prea vede că scriitorii cunosc bine lumea asta.

Mai la fiecare piesă nouă, spectatorii și criticii strigă: »Dar în ce lume suntem noi? Unde umblă autorul ăsta? De unde și-a luat modelele?«

Și nimeni, într'adevăr, nu cunoaște această lume. Nimeni, afară de autorii dramatice cari trăiesc acolo...

... Uite Xylas, de câte ori e vorba de el, e obiceiul să fie plâns.

»Lumea l-a pierdut. Din ziua 'n care a defilat în fața unui șir de valeți, ca să salute pe stăpâna unei case, s'a isprăvit cu talentul său. Originalitatea i-a sburat. E îmbăxat cu parfumul doamnelor mari. Odinioară, operele lui, scrise într'o cameră din cartierul latin, aveau și ceva de nobles în ele; iubea ideile, căuta să câștige stima confracțiilor și a măiestrilor săi, simpatia tinerilor.

»Dar n'a putut să reziste succesului; a pătruns în saloanele frumoase și de-atunci un snobism înspăimântător s'a agățat de el. Jumătate din volumele lui sunt consacrate în descriția mobilor eroinelor sale nobile. Nu știu ce om de spirit spunea »La începutul fiecărei povestiri a lui Xylas exista câte o scară de marmoră pe care n'am putut s'o urc niciodată.«

Apoi se pleacă, scoate năframuța, și-și atinge genele umezi...

Și multe alte lucruri frumoase am văzut în noaptea cea... Și le-am înțeles pe toate.

Am văzut o fată bătrână cum alerga cu vort dela un tânăr la o domnișoară, pe care ar fi vrut s'o facă fericită. Și-am înțeles bunătatea și îngrijorarea asta a fetelor bătrâne...

Am văzut un ofițer trist, și-am înțeles motivele vulturului cu două capete...

Am văzut bruneți, cari se învăteau în jurul blondelor, și-am înțeles: căutau motive naționale...

Un singur lucru nu l-am înțeles: ce cauă blonzii printre brunete?

— Ia ascultă, d-le Toni, dacă mai joci așa frumos, să știi, că ne supărăm pe d-ta...

Dar dintre multele vedenii, cari vin să mă turbure în astăseară, se desprinde luminos un chip neliniștit de femeie.

O zăresc pe drum, pe la cunoscuții de departe, după costume și după cântărețe. O întâlnesc în stradă încunjurată de tineret gălăgios și îndărătnic, sfătuind și îndemnând, ca o mamă iertătoare. O regăsesc în odaia de lucru, cum coasă, cum grămădește planuri peste planuri, cum scrie scrisori lungi, însuflețitoare tuturor.

De ce? Ca să ne petrecem bine, noi tinerii, și să se strângă parale multe pentru școala de țară? Și ce frumos îi ședea, când sta deoparte, în sala de bal, și privia zimbătoare, cu fața scâmbind de mulțumirea, pe care o lasă totdeauna conștiința unei munci isprăvite...

Sărutăm mâinile, doamnă. *Caron.*

Xylas dă culorile și detaliile fiecărei odăi, pictează tapiseriile cari sunt pe pereți, obiectele cari împodobesc vitrinele, mobilele vechi. Se îmbracă englezește, și își aduce valeți din Londra. Lumea l'a omorât.

Crezi?

Dacă Xylas scrie prost, poți să faci răspunzătoare femeile pe cari le vizitează? Dacă fraza lui e greoaie, plată, fără desen; dacă întrebunțază un vocabular abstract; dacă vorbele, sub condeiul său se decolorează; dacă sarea, trecută prin mâinile sale își pierde gustul; dacă e incapabil să scrie povești simple și omenești, — sunt de vină prietenii sale? Xylas crede azi în minuni, dar noi nu credem; nu lumea l'a omorât pe Xylas, ci el singur. De-ar fi rămas sărac, el ar fi scris, cu aceiași cerneală, povești cu doici și guvernante. Și n'ar fi fost nici mai bune, nici mai rele ca cele pe cari ni le dă...

... Multe femei din lumea mare, își caută prietenia sufletească a unui scriitor. În jurul lor, prietenii sunt îngrozite: cum așa? Să iubească un om de litere?! Nenorocita! Dar bine, întreg Parisul o să afle de legăturile ei!... Omul de litere, măgulit, o să se laude cu ea, căci e incapabil să păstreze o taină. O să-și pună aventura în serviciul meseriei sale; n'o să fie mulțumit până nu va fi scris trei nuvele, un roman și o dramă!

Capete naive ce sunteți!... Dar tocmai de aceea și-a ales doamna cu pricina un om de litere, ca favorit al sufletului și corpului ei!

E fericită să slujească drept model. Nu crede ea că sentimentele-i sunt altfel decât ale altora? Nu merită ele să fie cântate? Cine a iubit ca dânsa? Cine a suferit atâta? Și cine a spus vorbe mai frumoase decât ea și a avut un mai frumos gest la despărțire? Nu merită astea toate să fie înregistrate și transmise posterității?

Scriitorul e acolo, gata să satisfacă nevoia de publicitate, care chinuiește pe atâția din contemporanii noștri!...

...Un om de litere își plătește tributul, într'un salon, prin câteva fraze de spirit. Uită-te la Ypsilon: de câteori e într'un salon uită că e om de spirit. Va scoate o vorbă. E cenușiu, sombru și plictisitor; afectează pe omul care nu vrea să vorbească de literatură. În sfârșit, vrea să fie om de lume. Și nu-l prinde, zău așa!

...Y grec, dimpotrivă: nu se gândește decât la cărțile lui. El nu e un scriitor. E negustor. Chiar în saloane vrea să-și facă afacerile: »Am câștigat două milioane cu literatura» ca și cum ar spune: n'am câștigat atâta cu tăbăcăria.

...Se face tăcere. Un virtuos celebru cântă, acompaniat de gazda casei. Prietenul Claude Anet își răsucește mustața nervos și trece în alt salon: probabil, să mai caute tipuri...

Zilele acestea vor începe să se vândă admirabilele colecțiuni ale lui Victorien Sardou.

Răposatul dramaturg iubea foarte mult anticitățile. Mai cu seamă îl pasiona tot ce privea secolul XVI.

Era tânăr și sărac atunci când și-a cumpărat întâile lucruri. La sfârșitul vieții, o admirabilă colecție de 342 obiecte îi împodobea vila din Merly. Astăzi, comoara aceasta, adunată cu atâta dragoste și trudă, va fi risipită iar, în cele patru vânturi. Cine știe în ce oraș de provincie sau în ce salon de burghez va ajunge mobilierul în stilul Ludovic XVI și tapiseriile Gobelinilor; spendidele foteluri, pendulele ciudate — dintre cari una bătuse ceasurile în dormitorul lui Ludovic XVI în Fontainebleau — și scaunele purtătoare și podoabele de masă și lemnăriile înegrite și vechile tablouri și atâtea desene și estampe!

În fiecare iarnă, Sardou avea obiceiul să cumpere obiecte rare, în Paris, Versailles și Fontainebleau; și vara următoare își împodobea casa. Fiecare nou succes teatrul îi permitea o înfrumusețare. Cumpăra pe prețuri de nimica, lucruri asvirlite la vr'un colț și socotite nevrednice. Știa

foarte bine că mai târziu, ele erau să ajungă la preț. Statuete cu colțuri sfărâmate, aduse de valurile norocului din cine știe ce castel în ruină, se vând astăzi cu prețuri uimitoare. Iubitorii de rarități se pasionează și le cauă. Cei mai mulți le vor găsi în colecțiile lui Sardou. În aceste colecții, în fiecare din lucrurile lor, trăiește dragostea lui Sardou pentru tot ce este »punere în scenă», fiindcă ele reprezintă mișcarea și viața; ceea ce era sarbăd și rece îl lasă indiferent.

Și te miră, și te întristează gândul că acest om, care părea un izvor de viață veșnică, lipsește din mijlocul atâtor lucruri neînsuflețite, din mijlocul lucrurilor printre cari și-a risipit sufletul odinioară...

Tristan.

Studii statistice.

De Eugen Brote.

XVIII. Românii de pe Târnava mare.

Dela Hetur linia de hotar între teritoriul limbei române și cel al limbei maghiare ia direcțiunea spre răsărit prin valea Târnavi mari în sus la Boiul-mare și apucă pe pârâul Șardului până în fundul acestui pârâu la Vidacut. Dincolo de pârâu spre răsărit nu mai locuiesc români. Dela Șard linia de hotar inaintază tot spre răsărit pe valea Architei și paralel cu linia căii ferate trece prin Bena și Paloș, în valea Oltului. Dela această linie de hotar până în Murăș valea Târnavi mari cu afluențele sale mai însemnate, valea Visei și a Secaciului, are 4 orașe și 124 sate: 1 oraș și 67 sate românești, 6 sate maghiare, 2 orașe și 44 sate germane și 1 oraș și 7 sate mestecate. Orașele sunt mici: Ocna-Sibiului și Ibașfalău cu cite 4000, Mediașul cu 8000 și Sighișoara cu 11.000 locuitori 4 sate, 2 românești și 2 germane, trec peste 2000 locuitori (Slîmnic, Mihalț, Saschiz, și Biertan). 65 sate (28 românești, 23 germane 2 maghiare și 6 mestecate) au mai mult decât 1000 locuitori.

În aceste 128 comune erau la anul 1880 130.756 locuitori și anume 67238 români (51.42 proc.) și 63518 alții. La anul 1900 numărul locuitorilor s'a urcase la 153.927, din cari erau 82276 români (53.45 proc.) și 71651 alții. Creșterea este de 23171 sau de 0.88 proc., anual. Românii au sporit cu 15038 sau cu 1.11 proc., și alții cu 8133 sau cu 0.64 proc. Sporul aproape îndoit de mare al românilor a întărit pozițiunea lor numerică în mod însemnat (aproape 2 proc., câștig).

În orașul și satele românești se aflau 59570 locuitori și anume 46379 români (77.86 proc.) și 13191 alții. Ei au sporit la 71379, din cari 56295 români (78.87 proc.) și 15084 alții. Românii au sporit cu 11809 sau cu 0.99 proc., și alții cu 1893 sau cu 0.72 proc. În 4 sate cu 1891 români populațiunea română scade (Vidacutul-românesc, Loamnăș, Șalcău, Șeica-mare); în 5 sate cu 2837 români ea nu crește (Șaldorf, Stenea, Boarta, Cerghidul-mare, Obreja); în 7 sate cu 4436 români crește cu mai puțin decât 1/2 proc. (Cheslăr, Lunca, Zoltan, Topîrcea, Mindra, Spătaș, Presaca); în oraș și în 18 sate ea sporește dela jumătate — 1 proc. (Șard, Boiul-mare, Ernea-săsească, Șmig, Curciu, Almașul-săseșc, Păucea, Tăuni, Glogovăț, Crăciunelul-de-jos, Bucurdea-grînoasă, Cisteiul-romîn, Feleag, Daneș, orașul Ocna-Sibiului cu 2642 români și 1278 alții, Hașag, Răvășel, Ohaba, Henig); în 29 sate cu 20882 români ei sporesc cu peste 1 proc. (Andrașfalăul-romîn, Jacodul-romîn, Giacăș, Dîrlos, Micăsasa, Lodroman, Ferihaz, Alămor, Slîmnic, Ruși, Buia, Văsăud, Călvășar, Șoroștin, Cenadie, Lupu, Cerghidul-mic, Veza, Ciufud, Tiur, Armeni, Bogatul-romîn, Doștat, Păuca, Roșia, Tău, Beșinău, Secaciu, Mihalț); în 4 sate cu 2050 români creșterea lor întrece 2 proc. (Blajul-sat, Blaj-oraș, Țapu, Broșteni). În 37 sate minoritatea neromânească este disparentă; în 7 sate ea scade în mod absolut (Andrașfalăul-romîn, Boiul-mare, Dîrlos, Micăsasa, Răvășel, Văsăud, Păuca); în oraș și în 13 sate ea crește mai puțin repede decât majoritatea. (Șard, Șmig, Alma-săsească, Blaj-sat, Crăciunelul-de-jos, Daneș, Alămor, Ruși, Hașag, Buia, Cenadie, Țapu, Tiur); în 2 sate minoritatea și majoritatea sporesc egal (Curciu, Păucea); și numai în 8 sate procentul de creștere al minorității este mai mare decât cel al majorității (Blaj-oraș, Bucurdea grînoasă, Zoltan, Ferihaz, Slîmnic, Boarta, Șeica-mare și Șoroștin). În Șeica-mare, românii, cari scad, au pierdut ma-

majoritatea absolută și dețin numai majoritatea relativă (749 români, 629 sași și 215 alții). În Slîmnic este amenințată majoritatea română (1549 români cu 1.20 proc. creștere și 1380 alții cu 1.32 proc. creștere). Și în Bucurdea minoritatea prin sporul ei mare (709 cu 1.36 proc. creștere) devine amenințătoare față cu majoritatea românească (1162) care sporește foarte încet (0.61 proc.).

În satele maghiare locuiau 1184 români (25.68 proc.) și 3425 alții. Poporațiunea lor a crescut cu 561 sau cu 0.60 proc. Numărul românilor s'a urcat la 1289 (24.95 proc.); ei au avut un spor de 105 sau 0.44 proc., deci inferior maghiarilor, cari împreună cu ceilalți neromâni au sporit cu 456 sau cu 0.66 proc. Pozițiunea numerică a slăbit cu trei pătrimi de procent. În Szenterzsébet și Sidriaș numărul românilor este mic. În Vidacutul-ungurese maghiarii scad; în Șarpatac minoritatea românească însemnată amenință majoritatea; în Copșa-mică românii sporesc mai repede decât majoritatea. Numai în Hașfalău minoritatea puternică are un procent de creștere mai mic decât majoritatea.

În orașele și satele germane erau 57206 locuitori și anume 16476 români (28.80 proc.) și 40730 alții. Numărul lor s'a urcat la 65699, din cari 20669 români (31.44 proc.) și 45030 alții. Sporul total este de 8493 sau 0.74 proc. Românii au sporit cu 4193 sau cu 1.27 proc.; alții cu 4300 sau cu 0.53. Românii sporesc deci mai mult decât îndoit de repede decât alții și și-au întărit pozițiunea lor cu peste două și jumătate procente. În amîndouă orașele și în toate satele minoritatea română este considerabilă. În 6 sate ea scade (Beșa, Felța, Rondola, Dupușdorf, Vurmloc, Șoala); și în Alma scade, dar majoritatea scade și mai repede. În Laslăul-săseșc minoritatea românească nu crește. În orașul Mediaș (2309 români și 5645 alții) și în 6 sate procentul de creștere al românilor este mai mic decât al majorității (Proștea-mică, Rodeș, Petișdorf, Șeica-mică, Frîua, Mănărade). În Saeș și Bergiu majoritatea și minoritatea țin acelaș pas la creștere. În orașul Sighișoara (2800 români și 8068 alții) precum și în toate celelalte 27 sate românii cresc mai repede: în Prod, Meșendorf, Criș, Cloaștarf, Sasdaia, Vălcăndorf, Trapold, Noul-săseșc, Richișdorf, Copșa-mare, Biertan, Buzd, Brateiu, Moșna, Moardăș (15 sate) majoritatea scade la număr; în Hetur, Seleușul-mare, Proștea-mare, Saschiz, Mălăncrav, Valhdid, Șaroșul-săseșc, Ațal, Hoghilag, Nemeș, Mătișdorf, Ungurei (12 sate) românii întrec procentul de creștere al majorității. În 14 sate minoritatea română amenință majoritatea și considerînd sporul mai repede al românilor mai curînd sau mai târziu ele vor deveni românești. În Hetur sunt 524 români și 690 alții, în Cloașterf 154 și 220, în Trapold 570 și 669, în Saeș 568 și 704, în Felța 132 și 178, în Copșa-mare 488 și 621, în Buzd 419 și 425, în Vurmloc 540 și 728, în Alma 192 și 238, în Moardăș 319 și 334, în Frîua 727 și 791, în Mănărade 403 și 665, în Berghiu 731 și 892. Brateiul a fost cucerit în acești 20 de ani (717 români și 705 alții).

În comunele mestecate erau 9371 locuitori și anume: 3199 români (34.13 proc.) și 6172 alții. Ei au sporit la 11679, din cari 4023 români (34.44 proc.) și 7656 alții. Creșterea totală este de 2308 sau 1.23 proc. Românii au sporit cu 824 sau cu 1.28 proc. și alții cu 1484 sau cu 1.20. Românii și-au îmbunătățit pozițiunea cu o treime de procent. În toate comunele afară de orașul Ibașfalău (765 români și 3138 alții), procentul de creștere al românilor este mai urcat decât al altora. Așa în Hususău, Archita, Bundorf. În Criș (654 români și 698 alții), în Ibișdorf-săseșc (571 și 645) românii au dobîndit majoritatea relativă. Mighindoala (139 rom. și 70 alții) și Agribiciu (671 români și 545 alții) au devenit sate românești.

Pe valea Târnavi-mari pozițiunea numerică a românilor se întărește în mod vădit în toate direcțiunile. Procentul lor mare de creștere și superior celorlalte neamuri cu cari locuiesc împreună le asigură cucerirea terenului. Biruința se accelerează prin un spor lent al sașilor.

Din Străinătate.

Recunoașterea independenței Bulgariei. »Politische Korrespondenz« află din cercurile diplomatice din Sofia că azi o parte din puterile europene vor recunoaște independența Bulgariei. Celelalte puteri o vor recunoaște mai târziu.

Contra pistruielor și alunițelor

să folosiți

Crema și săpunul de lapte benzoic

original a lui KÁRPÁTI,

fiind unicul cosmetic ideal pentru mâni și față. În câteva zile depărtează pistruiile și toată necurătenia pielii. Comandele de 6 doze se expediază franco. Se poate căpăta dela preparatorul **Kárpáti János Farmacist în Arad, Boros-Béni-tér Nr. 15**; precum și dela droguerile și parfumeriile din Arad. Magazin principal în Budapesta: farmacia Török József Király-utca Nr. 12.

Să nu folosiți și să nu primiți numai crema de lapte benzoic a lui Kárpáti, prețul 1 cor. și săpun de lapte benzoic, prețul 70 fil. Să vă păziți de imitațiuni!

Intre ciocan și nicovală.

— Articol din afară.

O mare parte a răului ce ne bântuie, unii îl ascriu preoților moderni, cari părăsind calea lor istorică, s'ar fi făcut închinătorii idolilor păgâni.

Recentele fapte, petrecute la alegerea dela Oravița, par a confirma încâtva această aserțiune.

Și nu numai în cercul Oraviței, dar și în alte părți și mai ales aici în arhidieceză sunt mulți amărăți în sufletul lor, cari nu de dragul congruei, privesc cu dispreț la legendarele cununi de martiri ci din cauza nefastului sistem, ce de câțiva ani s'a întronat în biserică.

Lumea românească este în drept a stigmatiza pe preoții trădători; cu dispreț să-și întoarcă privirile dela ei.

Dar cu atâta n'am ajuns departe! Trebuie să cunoaștem și păsurile lor; să ne dăm silința a pătrunde în starea sufletească a preoților noștri; să le studiem împrejurările dela sate în cari trăiesc și apoi conduși de duhul adevărului să ne pronunțăm asupra lor, asupra acestor preoți, despre cari mai curând cred, că considerați și ei, precum în drept sunt de a aștepta, Calvarul l'ar urca, dar trădători ai neamului lor nici-odată s'ar face.

Și ca să vedem situația preotului de azi, voi espune următoarele:

Legea bisericească-politică, care a intrat în vigoare în 1 Octombrie 1895, a degradat preotul la rolul de manechin, în vreme ce în baza art. de lege XXII din 1886, a ordinațiunii ministruului de interne cu nr. 126.000 din 1902; a lezei pentru regularea posturilor de notari comunali și a salariului lor din 1902 și a altor ordinațiuni, notarului i-s'a dat în sat putere discreționară. Cum preotul, în ochii notarului comunal este spine, notarul și folosește orice ocaziune spre a micșora multa-puțină autoritate a preotului înaintea credincioșilor săi. Sunt cazuri, când notarul cu birăul său, ejusdem farinae, din motive de vanitate a agitat pe credincioși în contra preotului lor.

Față de omnipotența notarului preotul dispune numai de rațiune, blândețe și resemnare evanghelică. Omnipotența notarială își mai află un razim puternic și în ireligiozitatea și imoralitatea oamenilor dedați beției, care nu cruță nici nevinovatele suflete ale micilor copii. Și preotul voiește să-și conducă credincioși pe calea binelui, dar în butul tuturor sforțărilor sale, în loc de a ajunge la ceva rezultat mulțumitor, se trezește într'un cuib de vespi. Într'un târziu preotul cearcă ajutorul Consistorului său, dela care ar trebui se emane tot darul și binele, dar nu este ascultat.

Consistorul, liniștit și mulțumit că i-a succes să-și voteze noile legi bisericești, lansează din când în când circulare către preoțime. Sunt bune și aceste, preotul însă așteaptă în zadar. Se adresează către capul bisericeii. Aici încă dor nește indispoziție, din cauza artic. de lege XXVII din 1907... Școlile confesionale trebuie încuiate din cauza lipsei mijloacelor de-a subveni trebuințelor culturale și bisericești. *Glasul preotului, care la sfîntire era auzit și ascultat cu drag, acum când trebuințele pentru conducerea cu efect a bisericeii vii, așteaptă mângăiere, îmbărbătare, povește părintești din prea înaltul loc — sună pustiu.* Nu sunt sprijiniți preoții nici de către protopopi.

Sunt protopi luminați și cu tact cari merită toată cinstea, fiind adevărați părinți sufletești. De aceștia găsim în arhidieceză, pela Alba-Iulia, Săliște, Făgăraș, Hațeg, Lupșa și încă vr'o câteva tracte. Sunt însă, durere în aceste vremi schimbate, și de aceia, căroră le place să pozeze și imiteze pe Potemkinul Tauriei. *Dacă câte unui Potemkin de acesta nu-i convine din o cauză oare-care-și, numai una poate fi — de preot, fire-ar acesta ori-cât de corect și exact, în și afară de oficiul său profesesc; în fața forurilor superioare este prezentat în coloarea Harapului.*

Pentru toată nimica urzorii protopopești, amenință cu cercetare disciplinară, pedepse în bani și ca vârf la toate Potemkinul nu se genează, când iasă în vizitație canonică, a-și batjocori preotul în fața comitetului său sinodului parohial. O singură reprimandă nesocotită a protopopului, adresată preotului în fața credincioșilor săi, este de-ajuns ca să sguđuie autoritatea preotului. Chiar să fie preotul vrednic de dojană, un conștiu șef tractual, i-o face între patru ochi, iar nu în public. Dar protopopul o face intenționat, ca să se producă relațiuni încordate între preot și credincioșii săi, ca apoi protopopul să aibă ocazie a ieși la fața locului, unde îl așteaptă diurne, beatură și altele.

Și iarăși un preot neglijent, dacă s'a putut recomanda bunelor grații ale șefului său — din urloier, devine alb ca lebedă.

Dintre zeci de cazuri relevez numai două.

Vr'o câțiva bețivi dintr'un sat ce s'ar putea asemăna Gomorei, nu le place de preot, fiindcă nu-i suferă ca pe locul parohial să-și pășuneze vitele, să nimicească roada de pe porția canonică. Cu pâra în proțap pleacă la Sibiiu. Capul bisericeii, dă ascultare calomniilor debitate contra preotului și fără multă cumpănire trânteste un comisar în cărca preotului nevinovat.

Răsvrătitorii păcei și ai liniștei sunt ascultați; calomniilor lor se dă crezământ, pe când preotul este lăsat la voia întâmplării.

A doua zi de Paști un alt preot din comuna H. dispus ca administrator intermal în comuna Șp. fiind încă în biserică, când sublima cântare »Și imbrățișându-ne unii pe alții să zicem și dușmanilor frați« — le impunea iubirea și buna înțelegere — ceata nebunilor îl provoacă pe preot să nu le mai între în biserică și imediat să-i părăsească, fiindcă preotul, care trăiește din congruă grasă — cum zic ei — n'a voit să împartă cu satul mica sa porțiune canonică de 6 jugăre. Susțin răsvrătitorii ordinei și a liniștei că porțiunea canonică este a lor și ei au s'o folosească, iar nu preotul care servește la altarul bisericeii lor.

Și aici preotul este batjocorit, iar consistorul de teamă, ca câteva familii gălăgioase să nu treacă la unire cum amenințau — suferă ca preotul, deja al doilea în vreme scurtă, să fie sacrificat ca drept să se împlinescă: bate-voi păstorul iar turma călbejită să și continue opera anarhică.

Zeci de cazuri analoage ași putea cita, ca să dovedesc, că situația preoților noștri de azi — este una dintre cele mai penibile.

Preotul stă astăzi izolat, la voia întâmplării. Puternica legătură: iubirea, încrederea și ajutorul reciproc între factorii cari constituiesc treptele ierarhice, lipsește cu desăvârșire. Și e de mirat, că pe când în toate societățile se caută a se găsi mijloacele pentru a închea totul într'un raport natural de intimitate, de frățescă armonie, însuflând în întreaga masă duh de viață — pe atunci cei chemați ai noștri, nepăsători de zilnicile ispite, de situațiunile critice, de îndoitul foc al dușmanilor, detrag preoților tot sprijinul moral, de care în orice împrejurări n'ar fi permis să lipsească. Pentru curmarea astor fel de stări dure-roase și pentru a se mări conștiința în preoți și credincioși, s'a adus decisiunea, ca din sânul Consistorului din Sibiiu, să se prezinte din când în când câte un comisar în ținuturile mai expuse.

Decisiunea asta însă se practică numai pentru astfel de ținuturi, unde poporațiunea fiind într'o stare materială și culturală mai înfloritoare, este în stare să întimpine comisarii cu banderii și porți triumfale... Ar fi încă multe de zis, dar ne rezervăm pentru altă ocaziune.

Pentru acum încheiăm cu afirmația, că preoțimea noastră se află între ciocan și nicovală, într'o astfel de stare, care dacă va dăinui, vom fi izbiți de surprinderi dureroase. *Ortodoxul.*

Sinodul diecezan de Arad.

Ședința VI.

Prezidiază P. S. Sa Episcopul. Protocolul ședinței precedente îl cetește notarul Dr. Isaia Ardeleanu.

Andrei Horvat referă în numele comisiei epitropești. Discuție se produce în chestia internatului din Beiuș, luând parte Dr. G. Cosma, Dr. N. Oncu, V. Mangra, Dr. Lazar, Desseanu și Roxin.

Mai mult s'a discutat raportul comisiei de control, asupra cărei comisia epitropească propune a se trece la ordinea zilei.

M. Veliciu, președintele comisiei epitropești a accentuat cum raportul comisiei de control este mai mult un act de acuză, în care se cuprind frase ca aceasta: «comisia nu poate înfiera îndestul» etc., — iar acuze de acestea sună la adresa unor funcționari ai diecezei. Asta nu e de competența comisiei, ci ea are numai să spună ce a văzut, iar nu să înfiereze.

V. Goldiș. Recunoaște de asemeni, că tonul raportului comisiei de control e nenorocit. Cu toate acestea, luând în vedere că nici o instituție nu poate înflori fără control, fie acesta cât de aspru, face contrapropunere ca raportul comisiei de control să fie trimis consistorului din Oradia, care să se pronunțe într'un raport ce s'ar aduce apoi la viitorul Sinod.

V. Mangra este și d-sa pentru cel mai larg și sever control. E însă mai presus de toate pentru dreptate! În raportul comisiei de control se cuprind însă acuze și la adresa Consistorului din Arad. De ce să se trimită dar acest raport spre studiere și opinare numai Consistorului din Oradia și nu și celui aradan?

Dr. A. Lazar arată că fondul și intenția raportului comisiei de control în ce privește afacerile de sub administrația Consistorului din Oradea, nu are bază morală, ci urmărește scopuri ascunse.

Combate propunerea deputatului Goldiș.

P. S. Sa Episcopul având să vorbească, se decide ședința secretă.

Ședința VII.

Prezidează P. S. Sa Episcopul.

Dr. G. Popa referă asupra alegerii preoțest dela Lipova. Propune ca ven. consistor să aducă actele privitoare la afacerea Hamza, a cărui alegere este atacată. Comisia de verificare, numai având aceste acte se poate pronunța.

Referă asupra alegerii preoțest dela Șiria. Propune cercetare în privința afirmării din protest că s'ar fi făcut corteșiri nepermise. Peste acuzațiile subiective din protest, se trece la ordinea zilei.

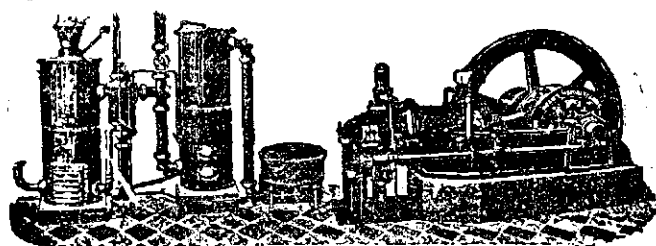
În privința mandatului, d-lui dr. Gr. Roxin ales la Tincă propune ca acesta să fie nimicit, deoarece n'a fost prezentat în termenul reglementar.

Sinodul primește toate propunerile fără discuție. Urmează ședința secretă despre ale cărei hotărâri am scris în primarticolul de ieri. Aci observăm că referent al comisiei speciale, care a prezentat sinodului propunerile, în trei chestii a fost dr. *G. Popa*, care a referat cu multă inteligență și căldură, iar într'o chestie a fost dr. *Oprescu*, care e cunoscut, d'asemeni, că aprofundează chestiile.

Ședința VIII.

Prezidează P. S. Sa Episcopul. Procesul verbal al ședinței precedente îl cetește notarul Adrian Desseanu.

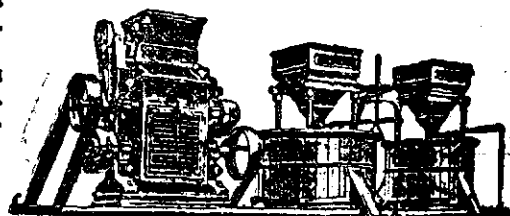
G. Serb face o propunere privitoare la tipărirea blanchetelor statistice, iar *Desseanu* privitor la tipărirea mandatelor deputaților sinodali. Se primesc.

Motoare de gaz aerian, de încălzit cu cărbuni de lemn, coc și cărbuni buni, cel mai puțin mijloc, fără fum, miros și pericol. Consumarea pe oră de 0.8-2 fileri și putere de un cal.

Motoare de benzină și locomobile de benzină cu cele mai favorabile condiții de plată și cu garanția cea mai mare. Construire de moară după sistemul cel mai bun.

TIVADAR HOFFMANN
inginer mehanic antreprenor de clădiri de moară, în (Szeged)
Seghedin.

Intrându-se în ordinea de zi, *Iuliu Groșoreanu* citește rapoartele generale școlare ale consistoriilor din Arad și Oradia, amândouă conștiincioase lucrări, cari dau un tablou amănunțit și fidel al situațiunei învățământului nostru confesional.

Dela sinodul diecezan din Caransebeș.

— Prin telefon. —

Ședința VI.

S'a întrunit Joi la orele 11. După cetirea și verificarea procesului verbal din ședința anterioară, referentul comisiei speciale d. Dr. Petru Cornean prezintă asupra raportului consistorului diecezan în cauza reînființării fondului preoțesc. După o dezbateră de peste o oră se decide ca consistorul diecezan să pregătească un proiect de statute, care să se comunice conferințelor preoțești spre să se facă observările necesare, iar sinodului eparhial să i-se facă raport în cauză în cea mai apropiată a lui întrunire.

A urmat restaurarea consistorului diecezan. În anul școlar au fost aleși: Ioanichie Neagoie, Traian Oprea, Gheorghe Petrescu, Dr. Valeriu Branisce, Patriciu Drăgălina, Titu Hațeg, Ion Marcu, Teodor Trăilă și Dr. Nicolae Ionescu.

În *senatul episcopesc* asesor ordinar Aurel Moaca, onorari următorii: Dr. Petru Barbu, Ion Pinciu, Spiridon Șandru, Ion Budințan, Constantin Burdea, Dr. Gheorghe Dobrin, Ion M. Roșu, Dr. Petru Tepeș și Dr. D. Florescu.

Câte un burdist deci în amândouă senatele.

Ședința VII.

După amiază la orele 3. S'a cetit și verificat procesul verbal din ședința anterioară. Au urmat rapoartele comisiunilor. Raportorul comisiei financiare, C. Burdea, arată că bilanțul stabilimentului librăriei diecezane, pe anul 1907-8 se încheie cu deficit. În jurul acestui raport s'a încins o discuție mai lungă, după care bilanțul a fost luat la cunoștință.

Ședința VIII.

S'a întrunit Vineri la orele 10. Raportorul comisiei verificatoare, d. Dr. Valeriu Branisce, raportează în chestiunea contestatelor mandate misionerești din cercurile Iam, Caransebeș, Mehadia și Rozovici. Propune verificarea. Sinodul primește unanim.

Tot d-sa raportează și în chestiunea contestării mandatului preoțesc din cercul Jebel, propunând de asemenea să se verifice. Sinodul primește.

Deoarece deputatul preoțesc, d. protopop Ion Popa, a fost ales în două cercuri, este provocat să opteze pentru unul din cercuri. D. protopop optează pentru cercul Buziaș, fiind a se face astăzi alegere nouă în cercul Jebel.

Inchiderea sinodului.

Terminându-se șirul obiectelor puse la ordinea zilei, Preacuvioșia Sa părintele Filaret Musta, a propus o călduroasă cuvântare de încheiere, mulțumind deputaților pentru interesul și înțelepciunea ce au dovedit în șirul dezbaterilor. În numele deputaților a răspuns protopopul Dr. Gheorghe Popovici.

Situația din Turcia.

Detronarea sultanului.

Mohamed Resad proclamat sultan.

Constantinopol, 23 April. În conferința secretă ce s'a ținut ieri la San-Stefano deputații și senatorii au hotărât cu majoritate de 150 voturi detronarea sultanului. Detronarea se va publica mâine în moni-

torul oficial deodată cu proclamarea prințului Resad de sultan.

Parlamentul deliberază asupra detronării sultanului.

San-Stefano, 23 Aprilie. — În momentul când vă telegrafiez, parlamentul, compus dintr'un număr de 200 deputați și întreg senatul afară de 3 senatori, ține ședință aci, spre a hotărâ asupra schimbării dinastiei.

În principiu parlamentul a decis detronarea sultanului.

Astăzi noapte, probabil, se va ține o nouă ședință și se va hotărâ definitiv.

Coranul și detronarea sultanului.

Berlin, 9 Aprilie. «Berliner Tageblatt» află din Constantinopol că o parte din trupele din Asia mică precum și kurzii țin cu sultanul. O altă dificultate pentru detronarea sultanului e de ordine dogmatică, care nu admite coexistența a doi sultani: unul detronat și altul pe tron. Comitetul junilor turci cere, ca Ismail Kiamil și Said pașa să nu poată fugi, căci sultanul va fi răspunzător pentru ei înaintea junilor turci.

Ce a hotărât adunarea națională.

Constantinopol, 23 Aprilie. La San-Stefano a avut loc astăzi o ședință secretă a adunării naționale; erau de față 19 senatori și 120 deputați adunați sub președinția lui Said Pașa.

S'a discutat două propuneri; cea dintâi, referitoare la depunerea sultanului, și cealaltă conținând o declarație, după care se recunoaște ca legală înaintarea armatei macedonene în contra capitalei.

Mareșalul Ghazi Muktar s'a pronunțat în contra depunerii sultanului.

În timpul ședinței cinci vase de război au apărut în fața orașului San-Stefano, ceea ce făcu o bună impresie și a dispus adunarea să adopte prima propunere. Șeik-ul-Islam ar fi consimțit până acum la depunere.

Apoi s'a discutat chestia amnestiei generale după schimbarea de domnie.

S'a hotărât să se facă o proclamare, care va fi publicată ca supliment și care va conține declarația despre legalitatea înaintării armatelor tinerilor turci și cele două proclamații a lui Hussein Husni.

Desmintirea înțelegerii dintre sultan și tinerii turci.

Paris, 23 Aprilie. — «Le Matin» află din San-Stefano că acolo se desminte știrea cum că s'ar fi stabilit o înțelegere între comitet și sultan.

Tinerii turci n'au renunțat la cererea lor în privința detronării sultanului. Armata tinerilor turci va intra în tot cazul în Constantinopol.

Din Monastir și alte orașe se anunță că Resad-Effendi a fost proclamat sultan.

Hassan pașa, comandantul diviziei din Adrianopol, a formulat cererile comitetului precum urmează:

1. Detronarea Sultanului.
2. Pedepsirea reacționarilor.
3. Osândirea la moarte a tuturor ulemailor răzvrătiți.
4. Inlocuirea garnizoanei din Constantinopol.

Cercurile tinerilor turci sunt de părere că sultanul a început tratativele numai pentru ca să câștige timp.

Când va abdica sultanul?

Constantinopol, 23 Aprilie. Scheffet-bey, șeful de cabinet al sultanului, desminte știrea despre abdicarea acestuia. Scheffet-bey afirmă că sultanul nici nu se gândește la aceasta.

Se confirmă știrea că în haremul sultanului domnește o iritațiune foarte mare. Unii spun chiar că toate femeile sultanului ar fi fugit.

Din toate acestea se deduce că sultanul, totuși, se pregătește pentru abdicare. El caută numai să salveze aparența și să scape de invinuirea că ar fi proiectat o lovitură de stat.

Sultanul își mută haremul la Scutari.

Constantinopol, 23 Aprilie. Azi dimineață din zori sultanul a dat ordin prințului Burbon-Eldin să pornească în 23 de case haremul la Scutari.

Batalionul IV de vânători din Salonic împreună cu alte două batalioane sunt încă în stare de revoltă. Diviziunea dela Yldiz e gata de capitulare. Deputații au plecat la San-Stefano.

Junii turci vor forma cu autoritățile un guvern provizoriu sub președinția lui Hilmi. Ahmed Riza va fi numit din nou președinte al Camerii. Asmi bey va fi prefectul Capitalei. Noul guvern interimar va proclama de îndată starea de asediu la Constantinopol.

Răscoala albanezilor.

Salonic, 23 Aprilie. — O mie cinci sute de albanezi au năvălit în Monastir, unde au comis înfricoșătoare omoruri. Au atacat o cazarmă, au omorât pe un colonel și șase ofițeri. După aceea au pus stăpânire pe oraș. Valiul a fugit. Consulatele toate gem de refugiați. Junii turci au trimis de urgență, din trupele destinate pentru Constantinopol, voluntari la Monastir, unde primarul, un june turc, a fost omorât de albanezii bigoți.

Mișcarea anti-revoluționară a albanezilor fanatici se întinde acum și asupra Serbiei vechi și a Macedoniei de Nord. Opt sute de albanezi domină orașul Ipek și împrejurimile. În Balkandelen junii turci au fost de asemenea atacați. Trei sute de femei creștine au fugit la Üsküb. Junii turci au trimis două regimente de infanterie într'acolo.

Vase austriace spre apele turcești.

Viena, 23 Aprilie. — În urma știrilor neliniștitoare primite de felurite porturi din Asia mică privitoare la groaznice excese făptuite de poporul de jos, crucișătorul «Kaiser Karl» și crucișătorul «Zenta» au fost trimise în apele turcești.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 24 Aprilie n. 1909

»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons. societate comercială în comandă.

Subt numirea de mai sus ziarul »Tribuna«, cu tipografia și librăria, s'a constituit în societate comercială și s'a înregistrat azi la tribunalul comercial din Arad.

Anunțăm cu plăcere aceasta și totodată avizăm și rugăm on. public și clientela noastră, ca pe viitor, în tot ce privește administrația foii, afacerile de tipografie și librărie să binevoiască a se adresa la firmă — în afară de afacerile pur redacționale cari se vor face și în viitor la adresa redacției »Tribunei«.

— **Inchiderea sinodului din Arad.** Azi la ora 1 p. m. P. S. Sa episcopul Ioan I. Papp, a declarat sinodul închis mulțumind pentru buna înțelegere și armonia în care s'a muncit. Din partea deputaților d. Nicolae Zigre a mulțumit P. S. Sale pentru buna conducere a sinodului.

— **Pentru frații italieni.** Am mai primit ulterior dela d. Ioan Popa preot-capelan, Ș. Buceava, suma de 20 cor., colectată pentru frații italieni. Fiindcă colecta noastră s'a expedit, am trimis suma aceasta gimnaziului din Brad.

— **Agatha Bârsescu,** marea tragediană română, care de mai multe săptămâni sta în Berlin, a fost invitată la București, pen-

tru a-și da concursul la serbările artistice aranjate la Curtea regală în onoarea principelui moștenitor al Germaniei. Marea artistă a avut distinsa onoare să fie prezentată principelui moștenitor al Germaniei, care a convorbit cu ea și a lăudat prestațiunile sale artistice.

— **Conferință antialcoolistă.** Nu înțelegem rostul conferinței *ungurești* despre »Lupta contra alcoolului în legiuirea țării noastre« pe care o va ține mâine, Duminecă, avocatul *român* d. Dr. Cornel Iancu la primăria din Arad.

— **Congresul panslav.** În ședința de ieri a congresului tuturor slavilor ținută la Petersburg, Șarapov, cunoscutul publicist, a ținut o conferință despre »Germania și chestia slavă« în care a accentuat egala îndreptățire a tuturor slavilor și autonomia Poloniei.

Slavii trebuie să se alieze cu Rusia și să nimicească alianța austro-germană. Gurko, fostul ajutor al ministrului de interne a accentuat, că alianța ruso-germană e foarte necesară, pentru care cauză a fost viu atacat de contele Bobrinski și Miljukov. Majoritatea a primit propunerea lui Miljukov.

— **Succesele românilor în Franța.** În timpul din urmă un mare număr de români au atras în Franța atențiunea lumii artistice mai ales prin brillante producțiuni muzicale. În sala »Femina«, d-na Elena Teodorini a dat un concert care a fost viu apreciat. Printre artiștii cari și-au dat concursul la această audițiune a fost și d. Stroescu și d-na Zina de Nory. La teatrul din Nanțes d-na Olimpia Gheorghide a cântat în două rânduri cu un succes foarte mare în opera »Carmen«. Vocea grea și jocul realist al conaționalei noastre au plăcut mult publicului. În sala Pleyel din Paris d-na Gheorghe Enescu a fost aplaudat cu căldură executând la violină o sonată de Govlez și trio de P. de Wailly. În sfârșit la concertele simfonice populare din Teatrul Marigny s'a interpretat cu succes preluđu din »Petru Rareș« de Ed. Candella, recomandat de conaționalul nostru Stan Golestan. Cum se vede, compatrioții noștri seceră în Franța lauri frumoși în arta Enterpei.

— **Higiena studenților.** Iată povețele ce împărțește societatea anti-alcoolică a studenților universitari din Copenhaga, celor ce intră în universitate: 1. Dormi în fiecare noapte cel puțin opt ceasuri. Nu te culca niciodată târziu; 2. Odihnește-te nițel în timpul muncii, căci vei face mai multă ispravă în timp mai scurt; 3. Fă zilnic câteva ceasuri mișcare nu prea încordată la aer; 4. Să mănânci de ajuns, hrănitor și ușor. Ține-ți mistuirea în regulă. Fii cumpătat la cafea și ceaiu; 5. Nu crede că beuturile spirituoase (vin, rachiu, bere, etc.) întăresc sau ageresc mintea.

— **Căsătorie.** Anunțăm cu plăcere căsătoria d-nei Sevastița I. Sandoiu cu d. Gh. Constantinescu Jiu, redactorul ziarului »Doljul« din Craiova. Felicitările noastre!

— **Sărbările aniversare din Geneva.** În vara anului acesta vor avea loc la Geneva serbările aniversării a 350 de ani de existență a Universității și comemorarea operei reformatorului Ioan Calvin. Pe lângă caracterul lor strict național, serbările acestea vor avea și un caracter internațional prin participarea multor instituțiuni culturale din Europa și America. Tot în vederea acestor serbări s'au anunțat și câteva congrese cu caracter politic și științific.

— **Necrolog.** Primim următorul anunț funebru: Corpul profesoral dela gimnaziul gr.-cat. superior din Beiuș cuprins de nemărginită du-

rere vestește adormirea în Domnul a mult iubitelui și neuitatului coleg: Teodor Bulc preot, profesor, V. Arhidiacon onorar, asesor consistorial, rector al internatului »Pavelean« de băieți, membru în senatul școlii civile gr.-cat. de fete, membru ordinar al Asociațiunei pentru cultura și literatura poporului român, al Asociațiunei pedagogice și al Asociațiunei profesorale regnicolare, întâmplată în 22 Aprilie la 3 ore din noapte, în al 50-lea an al etății, după ce a fost provăzut cu sfintele Taine ale muribunzilor. Fericitul în Domnul prin activitatea sa de 21 de ani ca profesor și ca organizator și rector al internatului »Pavelean« și-a înscris numele cu litere neșterse în istoria școalelor noastre. Număroșii lui elevi au privit la el întotdeauna cu mare onoare ca și la adevăratul preot evlavios și profesorul zeloș, înzestrat cu cunoștințe și experiențe vaste, ca și la omul cu caracter nepătat și pronunțat. Rămășițele pământești, după prohodul ce se va săvârși în biserică Sâmbătă, în 24 Aprilie la 10 ore i. a., se vor așeza spre veșnică odihnă în cimiterul gr.-cat. din loc. În veci amintirea lui!

x **Decorul cel mai frumos și mai principal** al restaurantelor, cafenelelor și al familiilor sunt albiturile albe ca zăpada și călcate licioase, de o curățenie ideală. Aceia cari pun pond pe aceasta, voiesc să nu fie înșelați și să nu li-se strice albiturile cumpărate scump, le recomandăm marea fabrică de spălat cu aburi »Kristály« din Cluj care și la Brașov are filială. Fabrica aceasta tuturor o recomandăm cu căldură.

x Apa amară **Franz Iosef** e adevărat unicum suferinzilor de diabetă contra scaunului neregulat. Dimineața să se ia 1 deci de apă încălzită.

x »Tokio« **extirpător de băături.** Se poate folosi cu succes contra băăturilor (la picioare), negeilor și contra scotoșărei pielei. După o folosire de 2 zile ne scăpăm de durerea băăturilor. — 1 dosă 50 fil. Pentru 60 fil. se trimite francat. Adresa: *Tömöri Antal, Cegléd, 1 kerület.*

Economie.

Piața de cereale din Arad.

Arad, 24 Aprilie.

S'au vândut azi:

grâu 200 mm.	13.8—14.00
cucuruz 200 mm.	7.70—
săcară	9.60—
ovăs	8.10—
orz	8.00—

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 klg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 24 Aprilie 1909.

Grâu pe Aprilie 1909	28.12—28.14
Săcară pe Aprilie	19.16—19.20
Cucuruz pe Maiu	14.96—14.98
Ovăs pe Aprilie	17.42—17.44

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou

De Tisa — — — —	28 K. 55—29 K. 50 fil.
Din comitatul Albei —	28 > 40 29 > 65 >
De Pesta — — — —	28 > 45—29 > 60 >
Bănățenesc — — — —	28 > 50—29 > 80 >
De Bacica — — — —	28 > 55—29 > 80 >
Săcară — — — —	19 > 40—19 > 70 >
Orzul de nutreț, cvalit. I.	17 > 90—18 > 10 >
> > calitatea a II.	17 > 50—17 > 80 >
Ovăs > > I.	18 > —18 > 40 >
> > II.	17 > 70—17 > 90 >
Cucuruz — — — —	15 > 10—15 > 30 >

BIBLIOGRAFII.

„Impresii de teatru din Ardeal“ de Zaharie Birsan.

Recomandăm cu căldură acest frumos și interesant volum, în care afirmăm cu o nouă putere talentului simpaticului nostru artist.

Prețul 2 coroane.

Plus 20 fileri porto.

La librăria „Tribunei“ se află de vânzare următoarele cărți:

No. 24 »Scrieri alese«, de Mumuleanu, Hrisoverghi, Cuciuzeanu.

No. 25 »Catechismul bisericii Budhiste Miază-zi«, traducere de Gr. Goilav.

No. 19 »Din valurile vieții«, de I. Slavici.

No. 20 »Visuri înșelate«, tradus de Sofia M. dejde.

No. 21 »Povestiri vânătoarești«, de Ioan T. gheniev.

No. 22 »Țăruri bizare«, traducere de I. Rădu.

No. 23 »Valurile vieții« nuvele, tradus de I. bela Sadoveanu.

»Apus de soare«, dramă în 4 acte de Delavrea. Prețul 2 cor. plus 20 fil.

Nr. 36 Sicilla, descriere de călătorie, Guy Maupassant, trad. de Mândru 30 fil. plus 5 fil.

Poșta Redacției.

Ioan Vaidean. Adresa cerută n'o cunoaște Gh. Costescu. A apărut în numărul de Paș. 69, 11 Aprilie, între »Informațiuni«, sub titlul »O fițuică care se impune cu minciuni«.

Părintelui D. V. în C. (Bihor). Nu am primit manuscrisul din chestiune. Se pare că s'a pierdut la poștă. Dacă credeți că nu și-a pierdut actualitatea, vă rugăm a ne scrie încă odată și caz că va fi de interes obștesc se va publica.

Poșta administrației.

Traian Nagy, Köröstarján. Am primit 24 abonament pe 1909 întreg.

Andrei Fizeșian, Pesac. Am primit 6 cor. abonament până la 7 Iulie 1909.

Redactor responsabil Constantin Savu
Editor proprietar Gheorghe Nichin.

Anemia.

Pentru combaterea ei între bunătați Emulsiona SCOTT, care îmbogățește sângele și în carne trupului puternică și sănătoasă

e deopotrivă de salutară pentru tineri și pentru bătrâni. Progresele veți face vă vor surprinde și satisface.

Încercați

și vă veți încredința, după cum s'a încredințat multe mii în timp de 32 de ani.

Încercați și vă veți convinge.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50 fil.

De vânzare la toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsionii a se lua seamă la marca metodului SCOTT — care este pescar.

Fabrica de spălat cu aburi

„KRISTALY“

Kristály gözmosó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, caldă curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate.

— [La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimite porto-franco.]

Anunț de căsătorie!

Un tânăr frumos cu existență strălucită, persoană impunătoare, în etate de 23 ani, o avere de 24.000 cor., comerciant, care posedă o prăvălie foarte mare, case și pășuni, caută o fată cuită, cu 8—10.000 cor. nete, care i-se va asigura.
Epistole numai cu intențiuni serioase și a se trimite la administrația »Tribunei« sub »Frumos«.

ANUNȚ.

Acceptez momentan pentru prăvălia mea manufactură și spățarie 2 sodali mici.

George Turcoane
Zsebely.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.
Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alai
ANTONIU NOVOTNY TIMIȘOARA
- FABRIC. -

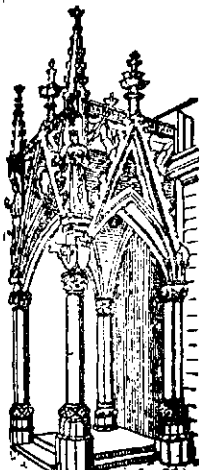
Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul întele cu deosebire ventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.
Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sice stătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețouranturi ilustrate gratis.

ANTONIU BARTHEL
sculptor, auritor și fabricant de iconostase și altare
BRAȘOV — BRASSÓ, Kereszt-utca 1.

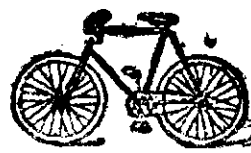
Fa e cu prețuri moderate:
iconostasuri, altare amvoane, jertfelnicuri

primește renovarea iconostaselor vechi, a altarilor, a jertfelnicilor și a amvoanelor, precum și tot felul de lucruri în bransa asta; cu concursul pictorilor renumiți pentru pictarea iconaelor, precum și tot felul de aurituri.

KATZKY ANTAL
atelier mehanic de mașini de cusut și biciclete
Temesvár, Belváros Lonovics-u. 6 sz. (Intra-rea prin partea str. Jenő főherceg).

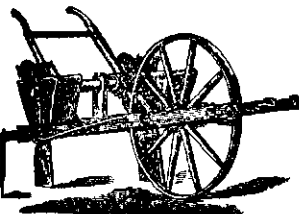
Se angajază să repare și să procure mașini de cusut, mașini de împletit ciorapi, biciclete motoare, automobile, gramofone și mașini de scris, precum sonerii electrice și repararea telegrafelor de casă și introducerea lor.
Tine în deposit mașini de cusut vechi și biciclete, tot așa gramofone și părți separate de mașini de cusut și biciclete.
Mare asortiment în plăci românești pentru gramofone cu diametru de 25 cm., 4 cor. 50 fil.
Preț carant gratuit și porto franco.

la „Sapa de aur“.

FRĂȚII BURZA

Telefon Nr. 604. — fierărie și vânzare de praf de pușcă —
Arad, Boros-Béni-tér Nr. 1

recomandă depozitul bogat în prăjini de fier, plăci de fier, sîrmă și cuie de sîrmă, osii de fier pentru trăsuri și echipagii, instrumente pentru orice ram industrial, articlii de fierărie pentru zidiri și mobile, vetre pentru fier și sobe de fier turnat, arme și recvizite de împușcat, vase de fier pentru bucătărie, tot felul de mașini agricole.

Mare depozit de mașini de sămănat pentru cucuruz și napi.

Conform împrejurărilor și trebuințelor noastre, simple, foarte recomandabile
cu 2 rînduri Cor. 34.—
„ 3 „ „ 40.—

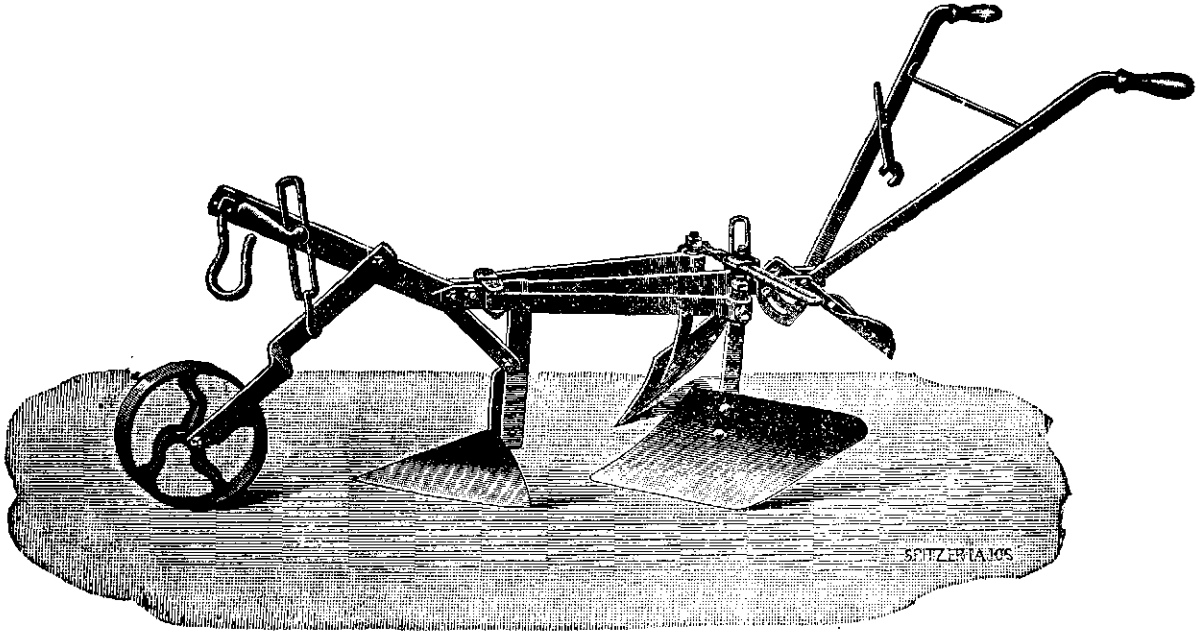
Recomandă pluguri pentru săpatul cucuruzului și a viei,

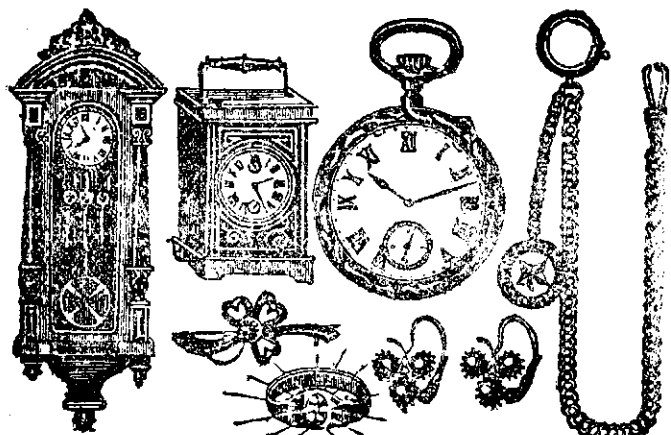
cari sunt simple și de o abilitate excelentă pentru lucru, întrec orice alte fabricate și sunt foarte convenabile.

Mare depozit de tot felul de

împletituri de sîrmă cu prețul de 50, 56, 68 80 și 90 fil. 1 m².

Aceste împletituri au avantajul, că numai după ce sunt gata, se țincuesc, și astfel întrec orice alte fabricate. Împletiturile stau întinse bine, și țincuiala le întărește și mai tare, așa, că spre acelaș scop se pot folosi și împletituri mai slabe, ca din oricare alte împletituri.

Cele mai bune
OROLOGE
cele mai solide și
cele mai după
modă **juvaericele**
atât pe bani gata
— cât și —

IN RATE
pe lângă cheazăie
de 10 ani și pre-
țuri ieftine, life-
rează cea mai
bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria este

Brauswetter János orologier Szeged.

Se trimite CATALOGUE cu 2000 chipuri gratuit și franco.

Prăvălia de instrumente
musicale a lui

BABOS BÉLA

Nagyszeben
Kleiner Ring 24.

Atrage atențiunea on-
public din loc și din
provincie asupra ma-
relui său atelier de
reparat instrumente
musicale aranjat în
mod exemplar unde se
repară și se fabrică tot
felul de instrumente
musicale cu coarde, de
almă, harmonice, gra-

mofoane (fonografe), tambure și cimbale, în mod special sub
supravegherea personală și cu prețuri convenabile. Se pot găsi
și tot felul de părți cari compun Instrumentul

Iară trebuie să strig!

Că fiecare femeie e bucuroasă de renumele bun al
bucătăriei sale, și ca acest renume să nu fie știr-
bit, își alege aromatale (dresurile).

Cel mai bun aromat e ardeul pat. a lui KÁLMÁN

„Biborpaprika“

care nefiind tare, dă mâncării culoare excelentă și aromă minunată. Chiar
și suferinzilor de stomac le este nestrăcioasă. Se poate căpăta numai în
pachete originale scutite cu prețurile următoare:

1 cutie de 1 chilogr. 6— cor. 1 cutie de 1/4 chilogr. 1-80 cor.
1 „ „ 1/2 „ 3-30 „ 1 „ „ 1/8 „ 1— „

— Se poate căpăta dela oricare băcănțe și prăvălie de coloniale. —
Poftiți și cereați! Nenumăraose epistole de recunoștință!

Kálmán József, export de ardeiu, Szeged, Dugonics-tér 24.

Să ne credeți

că este în interesul D-tre,
dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt“

Cu coasa „Koronagyémánt“

bătută odată se poate cosi ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel-dia-
mant, coase rele sau moi nu se găesc între ele. Pentru trăinicia fiicărei
bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10 buc.
Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2— 2-20 2-40 2-40 2-60 cor. una se dă rabat. —
Comandele se pot face prin trimite. banilor înainte sau pe lângă ramburs la

Lengyel Testvérek magazin de coase
Kaposvár, Fő-utca 22 T. „Koronagyémánt“

Cel dintăiu atelier de pietri monumentale aran-
cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA măiestru de monum-
și pietri de cimitir
Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central:

Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Telefon 662.

Filiale: Nagyvárád, Nagyszeben, Déva și Bánpatok.

Piane și harmonice

In salonul de piane

F. A. Kauffmann

Sibiu, Gr. Ring 14

se țin piane numai dela firmele cele mai renumite

„Zeitter și Winkelmann“, Braunschweig.

F. Robert Reinhold, Viena. Belehradok, Viena.—

„Lauberger și Gloss“, Viena. Kotykiewicz, Viena.

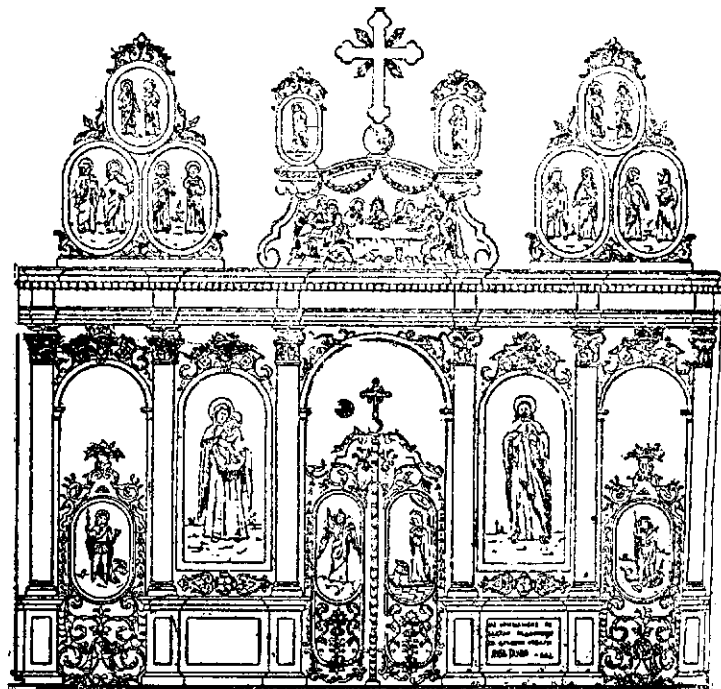
A. Petrof, Königrätz-Viena. Estey-Organ, Londra.

Reparaturi speciale solide și garantate.

Urr György sculptor, în
CAȘOVIA

Primul atelier din Ungaria de sculptură pentru mon-
-tarea bisericilor provăzut cu motoare.

KASSA, Bethlen körut Nr. 24.

Recomand on. preoțimi atelierul meu celebru.

Fac altare artistic lucrate, precum am-

:: voane, iconostase, străni și altele. ::

101 certificate de recunoștință.

Se trimite planuri la dorință precum și preț-curent.